

XIV. Oikeusaputoimisto.

Oikeusavustajan kertomus Helsingin kaupungin vähävaraisten oikeusaputoimiston toiminnasta vuonna 1928¹⁾ oli seuraava:

Joulukuun 7 p:nä 1927 pidetyssä kaupunginvaltuuston kokouksessa valittiin oikeusaputoimiston johtokunnan jäseniksi vuodeksi 1928 vanhempi oikeusneuvosmies G. Leopold, hallintoneuvos O. Möller, varatuomari S. Ilmanen, hovioikeudenauskultantti A. Salo ja ent. kansakoulunopettaja J. E. Janatuinen. Näistä valitsi sittemmin johtokunta puheenjohtajakseen hallintoneuvos Möllerin ja varapuheenjohtajakseen oikeusneuvosmies Leopoldin.

Oikeusaputoimiston johtokunnalla oli vuoden 1928 varrella kaikkiaan kolme kokousta, joissa käsiteltiin vain juoksevia asioita.

Oikeusavustajan virkaa hoiti vuoden aikana varatuomari N. Lindegrén ja apulaisoikeusavustajan tointa taasen varatuomari S. Ervasti. Kesälomasijaisena toimi varatuomari V. Malin.

Oikeusaputoimiston menosääntö, joka vuonna 1927 oli 87,064 markkaa, oli kyseessäolevana vuonna 114,122 markkaa. Nousu johtuu siitä, että palkkausta koskeva erä on kohonnut.

Oikeusaputoimisto sai vuoden varrella entiseen tapaan toimeksiantoja Tukholman kaupungin oikeusaputoimistolta (Stockholms stads rättshjälpsanstalt), jonka välitystä toimisto puolestaan on kahdessa asiassa käyttänyt. Myös Oslon vastaava toimisto on vuoden kuluessa kerran kääntynyt toimiston puoleen. Sitä paitsi on oltu molemminpuoleisessa yhteydessä erinäisten maassa toimivien köyhäinasianajajain kanssa.

Muuten jatkui oikeusaputoimiston toiminta vuoden kuluessa entiseen tapaan. Toimistossa käyneiden luku lisääntyi edelliseen vuoteen verraten jonkin verran, mutta asioiden laatuun nähden ei tapahtunut mitään huomattavampia muutoksia. Alempana olevat numerotiedot osoittavat lähemmin toimiston toimintaa.

Käyntien luku oli vuoden aikana 6,958 niitten luvun ollessa vuonna 1927 6,823, vuonna 1926 6,264, vuonna 1925 5,900 ja vuonna 1924 5,063.

Eri kuukausien osalle jakautuivat käynnit seuraavasti:

Tammikuu (25 päivää)	578	Elokuu (27 päivää)	586
Helmikuu (25 ½ »)	568	Syyskuu (26 »)	603
Maaliskuu (27 »)	623	Lokakuu (27 »)	652
Huhtikuu (23 »)	535	Marraskuu (26 »)	658
Toukokuu (25 »)	511	Joulukuu (23 »)	555
Kesäkuu (26 »)	498		
Heinäkuu (26 »)	591	Yhteensä (306 päivää)	6,958

²⁾ Eräitä kertomusta seuranneita taulukkotietoja ei ole tähän merkitty.

Kuten ylläolevasta taulukosta ilmenee, oli oikeusaputoimisto vuoden kuluessa avoinna 306 päivää. Käyntien luku päivää kohti oli siis keskimäärin 22.7, niiden ollessa 22.5 v. 1927 ja 20.7 v. 1926.

Suurin päivittäinen käyntien luku oli 63, vähin 3.

Alempana olevat tilastotiedot osoittavat asioitten luvun ja asiakkaitten säädyn, sukupuolen, ammatin y. m.; tällöin on otettu huomioon ainoastaan ne asiat, joissa toimisto on ryhtynyt oikeudenkäyntiin tai kirjallisiin tehtäviin tai pidempiin suullisiin neuvotteluihin.

Tällaisten asiain kokonaismäärä oli 926, joista 908 oli kertomusvuonna tulleita ja 18 edelliseltä vuodelta ratkaisematta olevia. Kirjallisia toimituksia oli 831, niistä hakukirjoja 405.

Säätynsä ja ammatinsä sekä sukupuolensa mukaan ryhmittyvät kävijät seuraavasti:

	Mp.	Np.	Yht.		Mp.	Np.	Yht.
Naimisissa olevia naisia				Valokuvaajia	—	3	3
ja leskiä	—	332	332	Juoksupoikia	2	—	2
Palvelijattaria	—	152	152	Asemamiehiä	2	—	2
Työläisiä	120	45	165	Räätäleitä	2	—	2
Ompelijattaria	—	34	34	Koneenkäyttäjiä	2	—	2
Kauppa-apulaisia	—	33	33	Poliseja	2	—	2
Keittäjättäriä	—	24	24	Siihtäjiä	—	1	1
Partureita	2	13	15	Vahtimestari	1	—	1
Tarjoilijattaria	—	14	14	Mittarinlukija	1	—	1
Maalareita	11	—	11	Sairaanhoitajat	—	1	1
Konttoriapulaisia	2	8	10	Kättilä	—	1	1
Autonkuljettajia	10	—	10	Latoja	1	—	1
Puuseppiiä	8	—	8	Ent. lentäjä	1	—	1
Pesijättäriä	—	8	8	Pianisti	—	1	1
Siivoojattaria	—	7	7	Leipuri	1	—	1
Neitejä	—	6	6	Filosofianmaisteri	1	—	1
Monttöörejä	4	—	4	Puutarhuri	1	—	1
Talonmiehiä	4	—	4	Kersantti	1	—	1
Juoksutyttyjä	—	4	4	Vääpeli	1	—	1
Ajureita	4	—	4	Ylim. postiljooni	1	—	1
Yövahteja	4	—	4	Eläintenhoitaja	1	—	1
Kauppiaita	—	3	3	Palosotilas	1	—	1
Kampajia	—	3	3	Kuvanveistäjä	1	—	1
Modisteja	—	3	3				
				Yhteensä	192	696	888

Vuoden varrella käsiteltyjen juttujen ja asiain ryhmittyminen laatunsa mukaan käy selville seuraavasta, vahvistetun kaavakkeen mukaan laaditusta yhdistelmästä:

Velvoiteoikeuteen kuuluvia asioita:		Perintöoikeuteen kuuluvia asioita	31
Vuokrasaatavia	18	Testamenttioikeuteen kuuluvia asioita	2
Työ- ja palkkariltoja	328	Yleisiä veroja koskevia asioita	58
Muita saamisioikeuksia	71	Holhousasioita	1
Esineoikeuteen kuuluvia asioita	8	Vähäpätöisiä rikosasioita	18
Perheoikeuteen kuuluvia asioita:		Sotilasavustuksia	52
Avioliittoriitoja	15	Tapaturma-asioita	8
Avioeroja	77	Toimeksiantoja	22
Kihlauksen purkautumisia	2	Erinäisiä tiedusteluja, hakemuksia, va-	
Pesäeroja	10	lituksia y. m.	136
Perheen elatus	63		
Aviottomain lasten elatus	6	Yhteensä	926

Vireille pannuista jutuista ja asioista tuli, mikäli oikeusaputoimiston toimenpiteestä riippui, vuoden varrella lopullisesti ratkaistuuksi ja kirjoista poistetuiksi 903, kuten alempana olevista luvuista näkyy:

Sopimalla ratkaistu	347	Annettu eri viranomaisille	319
Oikeudenkäynnillä ratkaistu	92	Juttuja, joissa toimisto otti haasteen,	
Erin. syistä jätetty sillensä	101	mutta ei ajanut loppuun	44
			<u>Yhteensä 903</u>

Edellämainitut, eri viranomaisille annetut 319 asiaa jakautuivat eri virastojen ja viranomaisten kesken seuraavasti:

Valtioneuvosto	37	Valtion tapaturmalautakunta	1
Valtiovarainministeriö	13	Helsingin kaupungin maistraatti	3
Oikeuskansleri	1	» kaupunginvaltuusto	1
Vakuutusneuvosto	4	» kaupungin raastuvanoikeus	1
Korkein oikeus	75	» » rahatoimikamari	6
» hallinto-oikeus	24	» » köyhäinhuoltolau-	
Turun hovioikeus	4	» » takunta	1
Uudenmaan läänin maaherra	92	Tutkijalautakunta Helsingissä	14
Mikkelin läänin maaherra	1	Metsähallitus	1
Hämeen läänin maaherra	1	Uudenmaan läänin kutsuntatoimisto	5
Porvoon tuomiokapituli	9	Siviiliviraston leski- ja orpokassa	1
Tampereen tuomiokapituli	20	Rautatiehallitus	3
Turun »	1	<u>Yhteensä 319</u>	

Se seikka, että 101 asiaa jätettiin sillensä, johtui, samoin kuin edellisinä vuosina, siitä, etteivät oikeudenetsijät, sen jälkeen kuin oikeusaputoimisto oli ryhtynyt ensimmäiseen toimenpiteeseen eikä sopimusta voitu saada aikaan, enää palanneet, mutta myöskin siitä, ettei ollut toiveita juttujen voittamisesta oikeudenkäynnillä, sekä lopuksi siitä, että hakijat eivät joko tahtoneet tai voineet esittää asian edelleen ajamiseen tarvittavaa varattomuudentodistusta.

Syynä siihen, että toimisto ei ajanut 44 yllämainittua juttua, joissa haaste jo oli otettu, oli osittain, että haaste oli otettu Helsingin ulkopuolella sijaitseviin oikeuksiin, joissa toimiston virkamiehet toimiston voimassa olevan johtosäännön mukaan eivät ole velvolliset oikeudenetsijöitä avustamaan, osittain, etteivät hakijat ilmoittaneet toimistolle, milloin jutut tulisivat esille tälläisessä raastuvanoikeudessa.

Vuoden kuluessa pantiin alulle 127 oikeusjuttua, joista 92 lopullisesti ratkaistiin; näistä viimeksimainituista voittiin 87 ja hävittiin 5.

Kaupungin raastuvanoikeudessa esiinnyttiin kaikkiaan 176 kertaa 117 päivänä. Kun työpäivien luku nousi 306:een, esiinnyttiin niinmuodoin raastuvanoikeudessa suunnilleen joka toinen päivä.